

PLANTEBASEREDE ALTERNATIVER TIL KØD OG MEJERIPRODUKTER

– FOR SMAGEN, SUNDHEDEN ELLER NEMHEDENS SKYLD?

Sisse Fagt, DTU Fødevareinstituttet
Seniorrådgiver, cand. brom.

Fokus på plantemad i medierne og rapporter

1 ud af 5 skærer ned på kødforbruget for klimaets skyld

11.10.2020 13:48:24 CEST | [Ingeniørforeningen_IDA](#)

Del

Der bliver længere mellem hakkebøfferne i de danske hjem, hvor hver femte dansker planlægger at skære ned på kødforbruget, og de fleste gør det af hensyn til miljøet og klimaet.

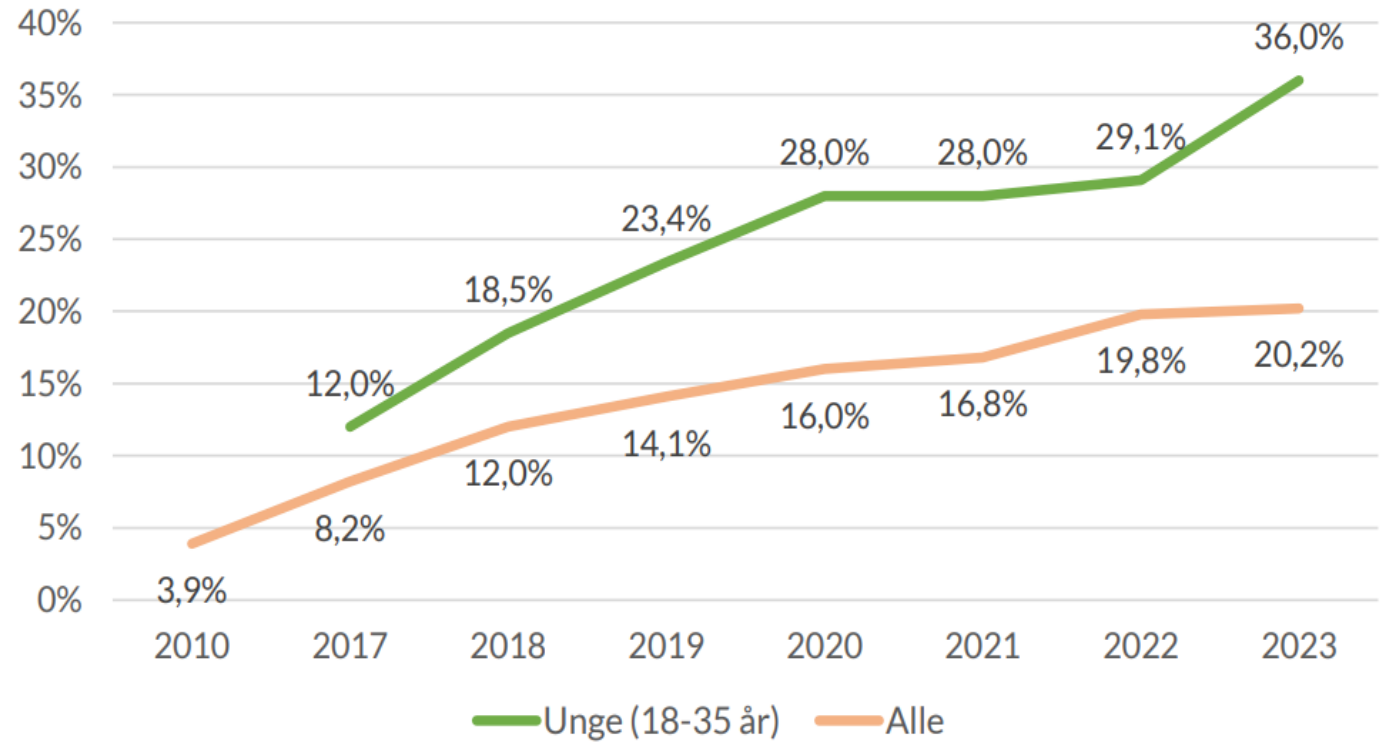
Denmark is in Top 5 in Europe regarding purchases of plant based products

gfi/Europe

Denmark plant-based food retail market insights 2020-2022

Europe plant-based food retail market insights 2020-2022

Andel, der spiser fleksitarisk eller vegetarisk i Danmark

Figur 3: Data fra Coop Analyse & DVF 2017-2023, hvor min. 1000 repræsentativt udvalgte personer er spurgt ind til deres kostpræferencer og spisemønstre hvert år. Grupperne inkluderer fleksitariske, vegetariske og veganske kostvaner. *Fleksitariske kostvaner er defineret ved at mindst halvdelen af ugens frokoster og aftensmåltider er uden kød og fisk.* **Stigningen på kurven skyldes særligt, at flere danskere spiser fleksitarisk.**

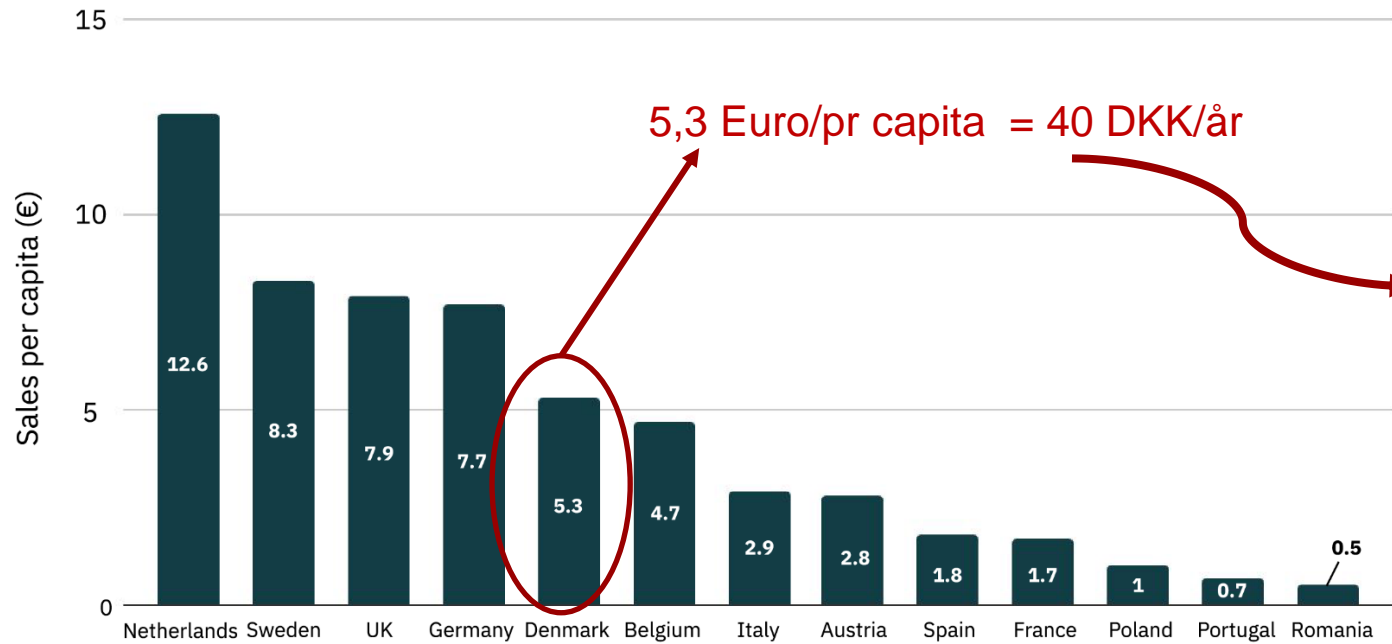
Good Food Institute Europe 2023

- Analyser baseret på datailhandels data fra Nielsen

Average plant-based meat spend per country per capita (in euros)

2022

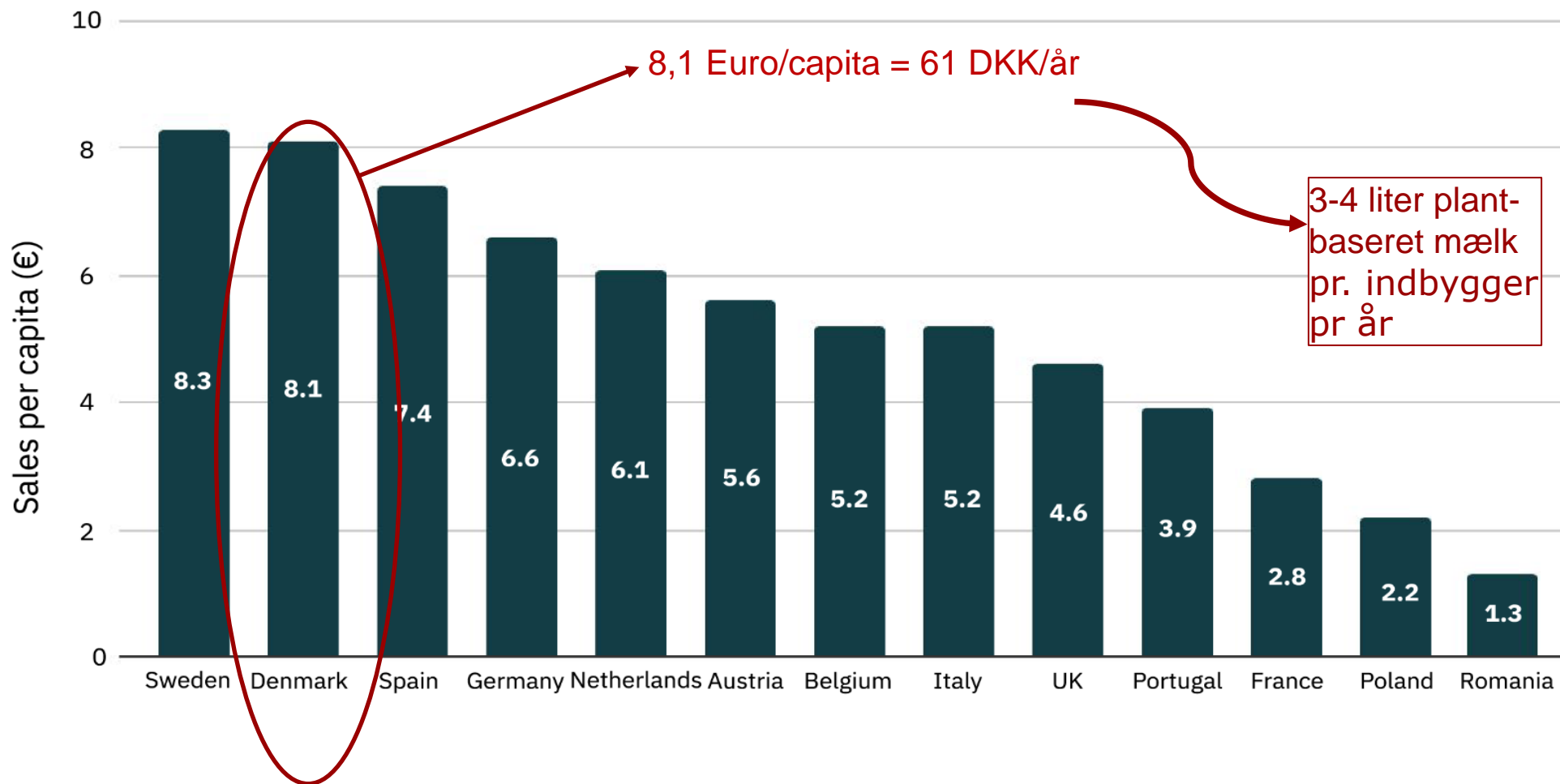
Mindre end 2 pakker pr. indbygger pr år

Source: Nielsen IQ

Average plant-based milk spend per country per capita (in euros)

2022

Source: Nielsen IQ

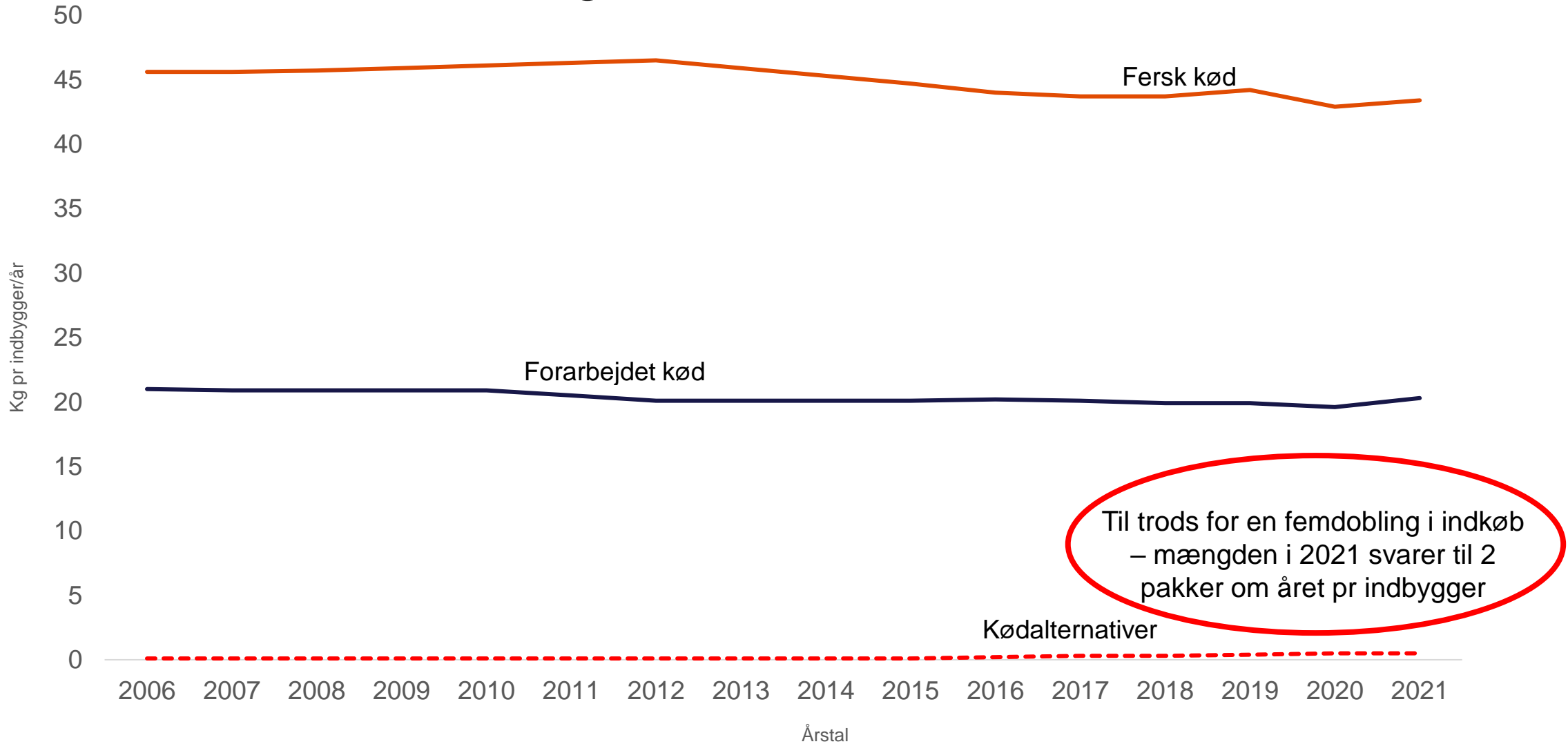
Definition

Plantebaserede alternativer (PA):

- Er lavet med plantebaserede ingredienser og forarbejdningsteknikker, der skaber farver, teksturer og smage, der ligner produkter af animalsk oprindelse.
- Omfatter færdigproducerede produkter, dvs. både plantedrikke, plantebaserede oste, skivepålæg, smørepålæg, kødlignende alternativer (plantefars, plantebøffer o.l.) samt egentlige retter købt i fx detailhandlen.

Indkøb af kød og kødalternativer 2006-2021

Kilde: Euromonitor indkøbsdata

The Big Read Climate change

+ Add to myFT

Has the appetite for plant meat already peaked?

Despite sales growth falling in the US and UK, an extra \$3bn was invested into the sector in 2021

NYHEDER 29. SEP. 2023 KL. 07.02

RASMUS THIRUP BECK
Journalist

LÆS ARTIKLEN SENERE

FØDEVARER

Danskerne svigter det plantebaserede kød

I 2018 og 2019 talte alle om plantebaseret kød. Salget gik stejlt i vejret. I dag er salget, hvis ikke faldende, så i hvert fald stagnerende. ... smagen er ganske enkelt dårlig smag.

03.11.2023 | kl. 15.12 FØDEVARER

Overblik: Hvor er markedet for plantemad på vej hen?

FOKUS PÅ PLANTEMADEN: I en række artikler sætter FødevarerWatch fokus på markedet for plantebaserede fødevarer: Hvilke trends er der? Hvor kan man tjene penge? Og hvad gør politikerne?

EN DEL AF WATCH MEDIER

FØDEVAREWATCH

FØDEVARER DRIKKEVARER DETAIL FISKERI SERVERING FOODSERVICE INTERNATIONAL

05.07.2023 | kl. 15.23 FØDEVARER

Investeringer i amerikanske kødalternativer reduceret kraftigt på enkelt år

Pengestrøm fra venture kapital mod plantebaserede kødalternativer falder fra 4,8 mia. kr. til 513 mio. kr. på et enkelt år, viser gennemgang lavet af dataselskab for Financial Times.

EN DEL AF WATCH MEDIER

FØDEVAREWATCH

FØDEVARER DRIKKEVARER DETAIL FISKERI SERVERING FOODSERVICE INTERNATIONAL

FØDEVARER

Plantebaseret kød i modvind: Kæmper for sundt image

Beyond Meat og andre producenter af alternativer til kød kæmper for forbrugernes gunst. Andelen af amerikanere, der mener, at plantebaseret kød er sundt, falder kraftigt.

BEYOND MEAT PLANT-BASED PATTIES 200g

BEYOND BURGER 200g

BEYOND MEAT PLANT-BASED PATTIES 200g

BEYOND BURGER 200g

Nye analyser på DANSDA 2021-24

Hvordan indgår plantebaserede alternativer i danskernes kost?

Kvantitativ undersøgelse

Kvalitativ undersøgelse

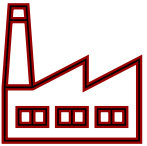
Formål

At opnå forståelse for:

- Hvordan PA anvendes af brugerne.
- Hvilke forhold der har betydning for brugernes anvendelse af PA.

Baggrund for projekt ”Brug af plantebaserede alternativer....”

Stigende interesse i markedsføring af plantebaserede alternativer til animalske produkter, beriget med vitaminer og mineraler

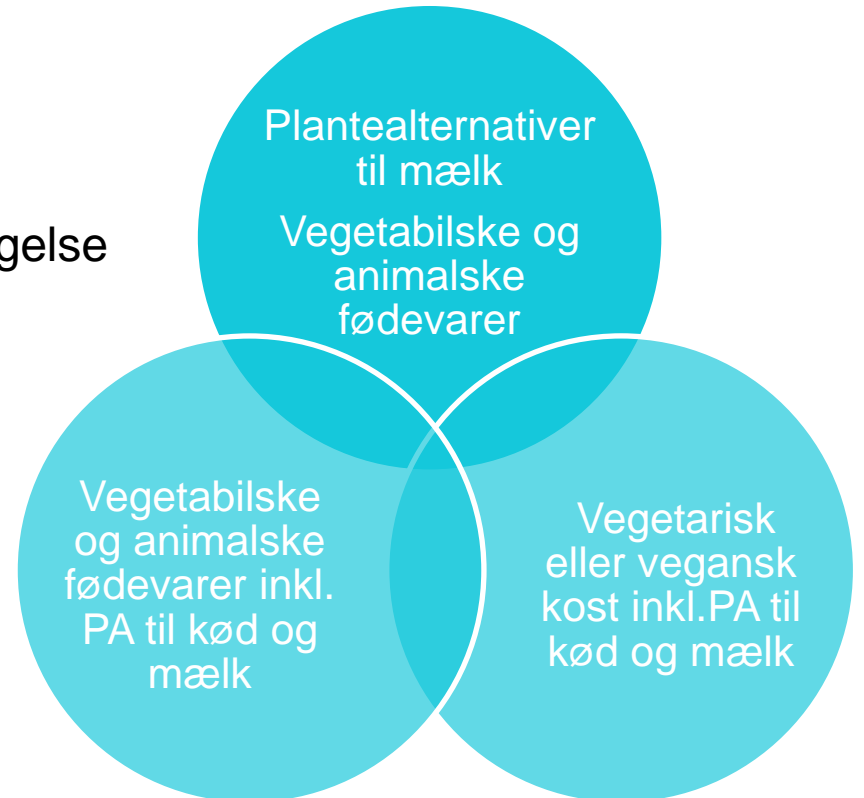
Kan tilsætning af vitaminer og mineraler til plantebaserede alternativer godkendes?
→ Risikovurdering

Nødvendig viden: Hvordan indgår plantebaserede alternativer til kød, mejeriprodukter og fisk i danskernes kost?

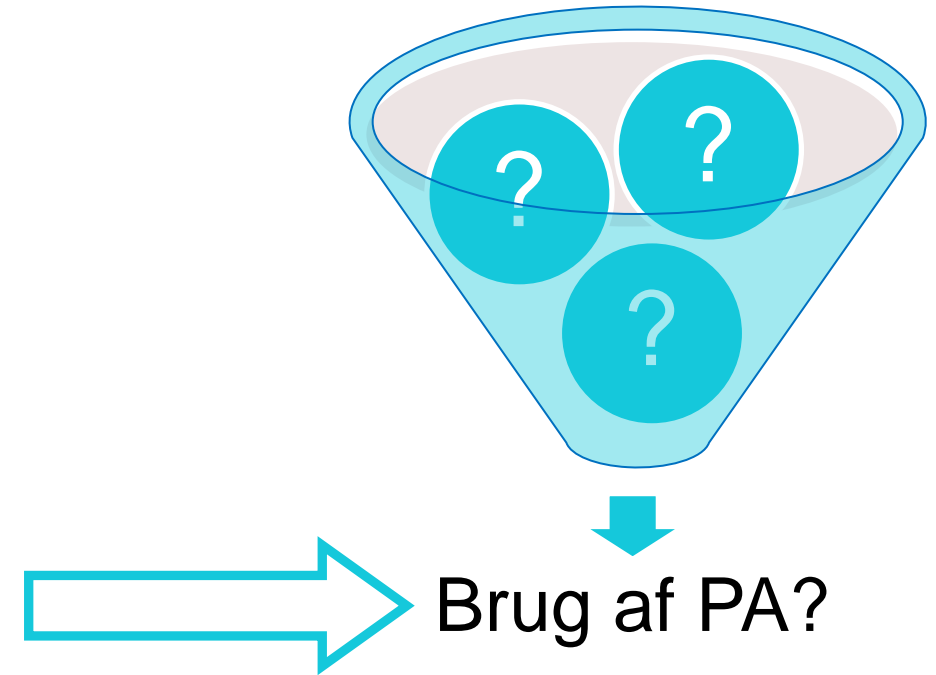
Metode

- 16 interviewpersoner, deltagere i *Den nationale undersøgelse af danskernes kost og fysiske aktivitet, 2021-2023* (2.900)
- 600 brugere af plantebaserede alternativer
- 26-60 år, 5♂ 11♀, blandet husstand, geografi og beskæftigelse
- 3 forbrugstyper
- Interviewet maj-juni 2023 (12-43 min.)

Resultater

- Hvordan anvendes plantebaserede alternativer?
- Hvilke forhold har betydning for brugernes anvendelse af plantebaserede alternativer?

Anvendelse

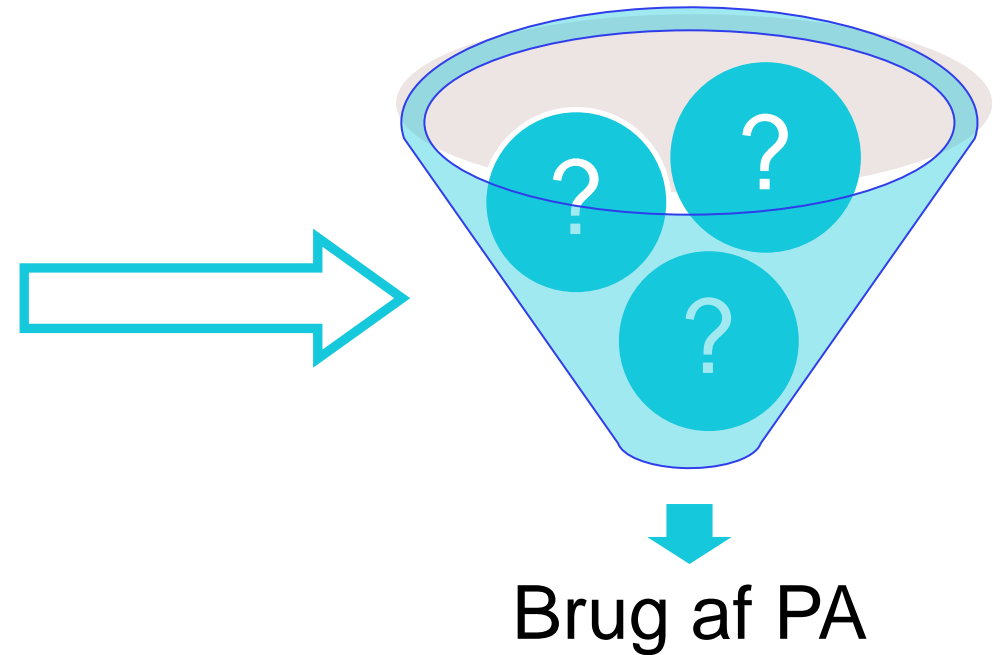
- Plantedrik dagligt, plantebaserede alternativer til kød ugentligt-månedligt
 - Alle dagens måltider, især morgenmåltidet pga. plantedrik
 - **Plantealternativer erstatter de animalske fødevarer 1:1**
- bekræftes af kvantitative fund

”Meget af det, som man ellers vil lave animalsk, det laver vi også. Stegt flæsk kan man lave på Seitan. Og så laver man nogle kartofler og en god persillesovs med en havredrik eller en sojadrik. [...] Når vi er nede at grille, så køber vi for eksempel plantebaserede pølser. Hvis vi laver pizza, og der skal være noget fyld, ligesom du har skinkestrimler på en pizza, så kan vi bruge noget vegansk pålæg i stedet for. For jeg rister altså hverken linser eller kikærter og putter på min pizza” (Aase, 40 år)

Resultater

- Hvordan anvendes plantebaserede alternativer?
- Hvilke forhold har betydning for brugernes anvendelse af plantebaserede alternativer?

Praktisk, bekvemt og nemt

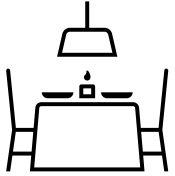
PA gør det nemmere at spise de retter man er vant til.

Victorias svar på, hvorfor hun begyndte at bruge plantebaserede alternativer:

"Jamen det var nemheden. Det var simpelthen for at gøre mit liv så lidt besværligt som muligt."
(Victoria 26 år)

"Det jeg synes, der var rigtig svært ved at spise mere plantebaseret, det var, at jeg skulle genopfinde mine basisretter [...] Og der synes jeg, det er rigtig fint, at man så kan få for eksempel et kødalternativ, som jeg så føler, at jeg kan erstatte en til en. Og derved kan beholde mine basisretter." (Victoria, 26 år)

Praktisk, bekvemt og nemt

PA gør det nemmere at forberede og spise et fælles måltid med familie og venner.

"Hun [samlever] har efterhånden været veganer i mange år [...] Så for nemheds skyld, så er det mad, vi laver sammen, det er bare vegansk. Og så er det jo, at de hersens køderstatninger er nemme, fordi de er uproblematisk, ikke." (Charlie, 54 år)

→ PA gør det planterige valg til et nemmere valg!

Udvalg og smag

- Bred enighed: større udvalg nu end tidligere.
- MEN der er plads til forbedring både ift. udvalg og smag.

"Det var svært før i tiden, hvis man ville spise mindre animalsk. Nu er det meget nemmere. Du kan i ethvert supermarked få fat i det, du skal bruge." (Regitze, 59 år)

"Altså ærligt talt er det meste af det ikke godt, men jeg prøver altid, hver gang der kommer et nyt produkt plantebaseret af nogen art, så prøver jeg det altid en gang. For det meste må man bare erkende, at det ikke er godt, men der er nogle enkelte produkter som er gode, som jeg så holder fast ved." (Osvald, 32 år)

"Jeg syntes det er problematisk, at der ikke er flere butikker, der har et større udvalg." (Yrsa, 55 år)

Er plantebaserede alternativer sunde?

"Plantebaserede alternativer bliver nogle gange fremstillet som meget sunde. Og sådan er det jo ikke nødvendigvis. For eksempel er der nogle af kødpålægserstatningerne, de er fyldt med palmeolie. Det er jo ikke nødvendigvis mere rent og mere uforarbejdet end alt muligt andet, bare fordi det er plantebaseret." (Esmeralda, 47 år)

"Det betyder ikke, at jeg holder mig fra dem. Det betyder nok mere, at det ikke er det, jeg baserer min kost på." (Keld, 31 år)

Er plantebaserede alternativer klimavenlige?

Der sættes spørgsmålstegn ved, hvor sunde og klimavenlige PA er.

→ Begrænser formentlig hvor meget der købes.

"Kød har nok en klimapåvirkning, men jeg tror egentlig ikke, at det i det lange løb er så afgørende. Fordi der er også klimapåvirkninger ved at fremstille alternativerne. Forarbejdning har jeg en ide om koster en del CO₂." (Victoria, 26 år)

Sund vs usund

Sunde produkter = naturlige,
økologiske, rene

Clean label ønskes – skepsis til
mange ingredienser

Usunde produkter = unaturlige,
forarbejdede, lange ingredienslister

- Udført på resultater i DANSDA fra september 2021-september 2022
- 1391 voksne i alderen 18-80 år
- Foreløbige resultater på halvdelen af populationen – data ikke vægtede
- 7 dages registrering af kosten, herunder mulige plantebaserede alternativer til kød, mejeriprodukter og fisk
- 23% af deltagerne anvender PA, men i lille omfang (undtagen havredrik)
- Da indtaget af PA i populationen er begrænset er data delt i tre brugergrupper: brug af produkter beregnet til et helt måltid (chili sin carne), brug af produkter beregnet som proteinkilde (falafel), brug af mejerialternativer (havredrik i kaffe/te).
- Flere kvinder end mænd anvender PA, flere yngre (< 50 år) end ældre (>50 år)

Centrale budskaber

- Generelt lavt forbrug af PA
- Større udvalg, men der er plads til forbedring.
- 👍 • PA er praktiske og bekvemme og gør det planterige valg til et nemmere valg.
- 👎 • PA smager for ofte ikke godt nok.
- ? • Der sættes spørgsmålstegn ved, om PA er sunde og klimavenlige, bl.a. pga. forarbejdningsgraden.
- Det praktiske og bekvemme overskygger til en vis grad forbeholdene.
- Bedre smag, mindre forarbejdningsgrad og mere naturlige produkter/clean label vil højst sandsynligt øge efterspørgslen.

Når man læser resultater om konsum i (internationale) rapporter, skal der fokuseres på detaljer (værdi vs volumen, intention vs adfærd m.m.)

